

OPBOUW

Evangelisch-Lutherse Gemeente Groningen

augustus 2020

73^e jaargang, nummer 4

Algemene editie

Bij de afbeelding op de voorpagina:

Het liturgisch centrum van de Lutherse Kerk te Groningen op paasmorgen 2020. Toen: een kerkgebouw zonder kerkgangers. Met ingang van 23 augustus zijn de diensten hervat!

Bijdragen voor de Evangelisch-Lutherse Gemeente Groningen zijn nodig om de activiteiten van de gemeente te kunnen financieren. U kunt uw bijdrage overmaken op de volgende rekening:

NL21RABO0373713614
tnv Evangelisch-Lutherse Gemeente Groningen

Alvast hartelijk bedankt voor uw bijdrage.

Bestellen collectebonnen:

De Collectebonnen zijn op een vel ter waarde van € 50 verkrijgbaar. U bestelt ze door het bedrag van € 50 (of het meerdere ervan) plus € 1 voor papier en versturen over te maken aan de lutherse gemeente (NL21RABO0373713614 tnv de Evangelisch-Lutherse Gemeente Groningen) onder vermelding van 'collectebonnen' en uw postadres.

Verzoeken de kerkrentmeesters tevens een e-mail (elgg.kerkrentmeesters@gmail.com) of een briefje (Haddingestraat 23, 9711 KC Groningen) te sturen; soms komt de informatie namelijk niet volledig op onze bankafschriften terecht en dan kunnen wij de betaling niet thuisbrengen.

U ontvangt de collectebonnen per post thuis.

Inhoud

Meditatie: Een wereldse kerk of een kerkse wereld?.....	4
“Over kerk gesproken...” – gemeentemiddag op 20 sept.	5
Aanmelding kerkdiensten i.v.m. corona	6
Kerkdiensten augustus-november 2020.....	6
Orgelspel.....	8
Weer naar de kerk! Met coronamaatregelen.....	9
Uit de kerkenraadsvergaderingen van mei t/m juli	12
Van de kerkrentmeesters	16
Cantorij.....	20
Voorlopig geen ontmoetingsmiddagen.....	20
Jaarrekening 2019 van het College van Diakenen	21
Van de diaconie: collecteoverzicht mei – augustus 2020	22
Van de diaconie: collectedoelen	23
Tentoonstelling Bonhoeffer in Nieuwe Pekela	25
12 september: Open Monumentendagconcert	26
Luthers Bach Ensemble presenteert.....	26
Uitgaansagenda Lutherse Kerk.....	27

Meditatie: Een wereldse kerk of een kerkse wereld?

Je leest eens wat en soms dan blijven je gedachten aan iets haken: misschien omdat het je in het bijzonder aanspreekt of juist omdat het je flink tegen de haren in strijkt. In ieder geval: omdat het je raakt.

Een dergelijk moment beleefde ik, toen ik onlangs een artikel uit het *Nederlands Dagblad* onder ogen kreeg. In dit artikel werd gesproken over inburgering van Duitsers in Nederland en in het bijzonder in de Nederlandse kerk. Volgens de auteur was dit laatste nogal eens een lastige klus. De verhouding tussen kerk en samenleving is in Nederland behoorlijk anders en daarmee ook de hele ervaring van wat kerk is. De schrijver legde de vinger voor mij precies op de juiste plek: de kerk zal zich in haar spreken altijd – op een vruchtbare wijze! – moeten verhouden tot de wereld om haar heen. Als uitgangspunt hiervoor citeerde hij ook nog eens Luther: De gedachte “Was Christum treibet” zou steeds de maatstaf moeten zijn. Dit betekent zoveel als: “Wat Christus dichter bij de mensen en de tijd brengt” zou een kenmerk van de kerk moeten zijn.

Dit artikel raakte mij omdat ik mij erin herkende. Misschien heeft het dus te maken mijn eigen Duitse achtergrond dat ik van en in de kerk een goede luisterhouding verwacht? De Blijde Boodschap van het Evangelie zal immers steeds opnieuw een lijntje moeten gooien naar wat er om haar heen gebeurt.

Vereenvoudigd zou je het wellicht ook zo kunnen zeggen: Terwijl het Nederlandse protestantisme oorspronkelijk vooral de nadruk op de tegenstem van Gods Woord heeft gelegd, wordt er voor een Duitse (voornamelijk lutherse) achtergrond eerder gezocht naar bruggen met de wereld waarin de kerk zich bevindt.

Ik kan mij voorstellen dat velen van u zich hier ook in zullen herkennen. Niet op het laatst omdat maar liefst 1 op de 5 leden van onze Lutherse Gemeente Groningen is afkomstig uit Duitsland (en daarnaast hebben ook nog vele andere leden een bijzondere (familie)band met dit oorsprongsland van het lutheranisme).

Ik ervaar de Lutherse kerk als een ‘thuishaven’ voor mensen die verbindend willen denken: geloof niet zien als iets dat scheidt of onderscheidt, maar juist als iets dat opent en bevrijdt.

Verbindend luisteren en denken en tegelijkertijd vertellen wat mij raakt en draagt. Krijgen wij dan soms een ‘wereldse kerk’ of misschien wel een ‘kerkse wereld’? Hoe zou dat eruit zien? En zou je dat eigenlijk wel moeten willen?

Kortom: een heleboel vragen die het verkennen waard zijn – wij noemen ons immers 'kerk'! Hieronder vindt u de uitnodiging voor onze volgende gemeentemiddag. Graag denk en praat ik dan hier met u over door.

ds. Maren Overbosch

"Over kerk gesproken..." – gemeentemiddag op 20 sept.

De vraag naar de betekenis en functie van de kerk is al een hele oude. Wist u trouwens dat er in de hele Bijbel nergens gesproken wordt van 'de kerk' als instituut of als gebouw? Als wij kijken naar de Schrift, dan gaat het daar steeds om de gemeenschap van hoorders van het Woord. Maar ook die heeft veel verschillende gezichten.

Op deze gemeentemiddag wordt u van harte uitgenodigd om mee te denken en mee te praten over dit thema: 'Over kerk gesproken...'

In aansluiting op de ochtenddienst willen wij ons laten inspireren door verschillende teksten uit verleden en heden die vertellen over wat het is (of zou kunnen zijn) om samen 'kerk' te zijn. Een mooie kans voor verdieping en uitwisselen van gedachten. Daarnaast zal er ook orgelspel zijn dat aansluit bij ons thema.

In het tweede deel van dit samenzijn zullen ook de jaarrekeningen worden besproken en voor wie wil is er dan ruimte voor eventuele vragen.

Mocht u willen deelnemen aan deze gemeentemiddag, meldt u zich dan **(uiterlijk 17 september)** hiervoor aan op het adres waar u zich ook opgeeft voor de vieringen: info@elgg.nl.

In de week vooraf zal tevens een link voor digitale deelname worden gedeeld met de gemeente. Wilt u het ons ook laten weten als u geïnteresseerd bent in het onderwerp, maar er niet bij kunt zijn? Dan sturen wij u vooraf graag de teksten toe die wij op deze ochtend samen zullen lezen.

Datum: 20 september a.s.

Tijd: 11 – 14u

Locatie: kerkzaal

P.S.: Wilt u zelf een broodje meenemen zodat we samen kunnen lunchen?

ds. Maren Overbosch

Aanmelding kerkdiensten i.v.m. corona

Voor elke dienst moet u zich apart aanmelden. Zend hiervoor een mail naar:

info@elgg.nl met vermelding van **naam, adres en telefoonnummer**.

Dit kan vanaf de maandag voorafgaande aan de dienst, tot uiterlijk donderdag 17.00 uur.

Komt u met meerdere personen, geef dan van ieder van hen deze gegevens door. Zo weten wij of er voor iedereen plaats is en hoeveel liedboeken wij neer moeten leggen. Wij zijn ook verplicht een lijst van aanwezigen aan te leggen i.v.m. de coronamaatregelen.

Kerkdiensten augustus-november 2020

*De diensten beginnen om 10.00 uur in de Kerkzaal, tenzij anders vermeld.
In diensten met een wordt het Heilig Avondmaal gevierd.*

AUGUSTUS

aug 30   **12^e zondag na Trinitatis**
voorganger: ds. W. Tinga-Bosma

SEPTEMBER

sep 6   **13^e zondag na Trinitatis**
voorganger: ds. W. Tinga-Bosma

sep 13   **14^e zondag na Trinitatis**
 voorganger: ds. R.P. Yetsenga

sep 20   **15^e zondag na Trinitatis**
voorganger: ds. M. Overbosch
na afloop: Gemeentemiddag, zie blz. 5

sep 27   **16^e zondag na Trinitatis**
voorganger: ds. E.J. Veldman

OKTOBER

okt 4   **17^e zondag na Trinitatis**
voorganger: T. Schoon

okt 11   **18^e zondag na Trinitatis**
voorganger: ds. H. Boekeloo

okt 18   **19^e zondag na Trinitatis**
 voorganger: ds. M. Overbosch

okt 25   **20^e zondag na Trinitatis**
voorganger: ds. Y.C. de Groot

okt 31   **(za.) Hervormingsdag 17.00 uur**
'Dialoogvesper'
voorganger: ds. M. Overbosch

NOVEMBER

nov 1   **21^e zondag na Trinitatis**
voorganger: ds. L.O. Giethoorn

nov 8   **Op twee na laatste zondag van het kerkelijk jaar**
 voorganger: ds. R.P. Yetsenga

nov 15   **Voorlaatste zondag van het kerkelijk jaar**
viering van de Metten
voorganger: R. Kroes

nov 22   **Eeuwigheidszondag**
voorganger: ds. M. Overbosch

nov 29   **Eerste zondag van Advent**
 regiodienst in Groningen
voorganger: ds. M. Overbosch

DECEMBER

dec 6   **Tweede zondag van Advent**
voorganger: ds. A.J. van Ess

Orgelspel

In de regel speelt onze cantor-organist Tymen Jan Bronda.

bd = begin van de dienst, ed = einde van de dienst

30 aug	bd Praeludium in e klein – N. Bruhns ed In dir ist Freude – J.S. Bach
6 sep	bd Praeludium in e klein – N. Bruhns ed Nun danket alle Gott – J.S. Bach
13 sep	bd Praeludium in D grote terts – J.S. Bach ed Allegro vivace – F. Mendelssohn
20 sep	bd improvisatie ed improvisatie
27 sep	bd Concerto in a (allegro) J.S. Bach ed Fuga in g kleine terts – J.S. Bach
okt 4	bd triosonate in d kleine terts (eerste deel) J.S. Bach ed laatste deel triosonate in d - Bach
okt 11	bd Praeludium in G grote terts – N. Bruhns ed improvisatie
okt 18	bd Praeludium in fis kleine terts – D. Buxtehude ed Allein Gott in der Höh – J.S. Bach
okt 25	bd Cantabilé – C. Franck ed Scherzo – M. Reger
okt 31	bd Praeludium in D grote terts – D. Buxtehude ed Ein feste Burg – J.S. Bach
nov 1	bd Praeludium in C grote terts – J.S. Bach ed improvisatie
nov 8	bd Nun freut euch lieben Christen – Jpz.Sweelinck ed Allein Gott in der Höh sei ehr – Jpz. Sweelinck
nov 15	Metten; geen orgelspel
nov 22	bd Praeludium in e klein – N. Bruhns ed Alle Menschen müssen sterben – J.S. Bach

Weer naar de kerk! Met coronamaatregelen

Onderstaande tekst is eerder verschenen in onze digitale Nieuwsbrief van 14 augustus. Voor hen die deze nieuwsbrief niet (kunnen) ontvangen is hij hier nogmaals afgedrukt.

Wij zijn blij dat wij u – eindelijk – weer kunnen verwelkomen bij de kerkdiensten in de Lutherse kerk!

Vanzelfsprekend zijn de nodige maatregelen en richtlijnen van kracht, om verspreiding van het coronavirus te voorkomen. De belangrijkste punten zijn:

- vooraf aanmelden
- 1,5 meter afstand houden, hygiëne in acht nemen
- de gemeente gaat nog niet zingen
- we gaan nog niet samen koffiedrinken

Zie de uitleg hieronder.

Richtlijnen en Gebruiksplan

Zoals bekend heeft het RIVM richtlijnen opgesteld, waaraan iedereen in het land zich moet houden. Daarnaast heeft ook de Protestantse Kerk Nederland (PKN) alle kerken gevraagd om een zogenoemd Gebruiksplan op te stellen. De richtlijnen van het RIVM en het Gebruiksplan zijn erop gericht om de kerkdiensten op een voor ieders gezondheid zo veilig mogelijke manier te kunnen houden.

Wij hebben als kerkenraad gekeken welke maatregelen genomen moeten worden en welke middelen en mensen nodig zijn voor de praktische uitvoering. Wij zijn ervan overtuigd dat u volledige medewerking wilt geven aan deze regels en aanpassingen, zodat wij vanaf 23 augustus veilig weer samen kunnen komen om de eredienst te vieren. Let wel: zo veilig mogelijk...we doen ons best, maar elk risico uitsluiten kan natuurlijk niet.

Inrichting van de kerk

Rekening houdend met de anderhalve meter afstand kunnen er minder mensen in de kerkzaal dan gebruikelijk. Het aantal hangt af van het aantal personen dat alleen komt en het aantal 'huishoudens'. Gemiddeld kunnen er ongeveer 29 mensen in de kerkzaal aanwezig zijn.

De rijen stoelen zijn vervangen door groepjes losstaande stoelen. In de lange banken is slechts plaats voor twee personen of twee 'huishoudens'. Eventueel kunnen er ook enkele personen op het balkon zitten.

Aanmelden

Voor elke dienst moet u zich apart aanmelden; zie blz. 6 voor de gang van zaken. De kerkenraad gaat er vanuit dat er op een gewone zondag genoeg plaats is.

Naar de kerk gaan

Bent u verkouden of hebt u griepklachten, kom dan niet naar de kerk. Dit geldt ook als een van uw huisgenoten deze klachten heeft. U bent welkom als u en uw huisgenoten tenminste 24 uur klachtenvrij zijn.

De dienst begint zoals gewoonlijk om 10.00 uur.

Binnenkomen

Bij de ingang van de kerk wordt door de dienstdoende ouderling of diaken gevraagd naar uw gezondheid. Vanzelfsprekend houden we 1,5 meter afstand tot elkaar en geven we elkaar geen hand.

Wij vragen u om in de hal uw handen te desinfecteren en daarna door te lopen naar de kerkzaal.

Jassen en dergelijke graag bij u houden, want de garderobe is buiten gebruik.

In de kerk is een looproute aangegeven, die ervoor zorgt dat wij voldoende afstand tot elkaar kunnen bewaren.

U wordt bij de ingang van de kerkzaal naar uw plaats verwezen of gebracht. Mensen uit hetzelfde huishouden kunnen twee aan twee bij elkaar zitten. Een liedboek ligt al op de stoel.

Naar het toilet

Alleen het toilet in de hal en het invalidentoilet achter in de gang zijn open. In de toiletten staan hygiënemiddelen om uw handen en (zelf) het toilet, kraan etc. te ontsmetten. Indien u gebruik wilt maken van het toilet, dan graag voordat u de kerkzaal binnengaat.

Tijdens de dienst

In verband met de beperkte ventilatiemogelijkheden van ons kerkgebouw is het nog niet verantwoord om samen te zingen. De liturgie is daarop aangepast. De collecte is verschoven naar de uitgang.

Weggaan

Na de dienst gaan we naar buiten via de zijdeur bij de Lutherzaal. Volg daarbij de aanwijzingen van de kerkenraadsleden op. Wij vragen u om binnen groepsvorming en opstopping te voorkomen en niet in de kerkzaal te blijven praten.

U kunt de predikant groeten, zonder handen te schudden. Er wordt na afloop van de dienst voorlopig geen koffie geschonken. Het liedboek mag op de stoel blijven liggen.

Collectes

Bij de uitgang staat een schaal waarin u **één bedrag voor beide collectes** kunt geven. Het bedrag wordt gelijkelijk verdeeld over diaconie en kerkrentmeesters. U kunt natuurlijk ook geld overmaken via de bank. Beide bankrekeningnummers staan in Opbouw (blz. 31).

Tenslotte

Het zal voor ons allemaal wennen worden om op deze manier kerkdiensten te houden. Het gemis van de gemeentezang en de iets andere orde van dienst zullen vreemd voelen. Ook het feit dat we na afloop niet gezellig kunnen napraten onder de koffie is een gemis.

Maar we geloven en hopen dat we ondanks al deze beperkingen toch goede vieringen met elkaar kunnen hebben. Zowel de ruimte, als de gevoelde gemeenschap met medegelovigen zijn waardevolle onderdelen van een eredienst.

Niettemin begrijpen wij het ook, als u vanwege uw leeftijd of gezondheid er (voorlopig) nog niet bij wilt zijn. Weet dat er aan u gedacht zal worden en dat wij steeds in ons denken, hopen en bidden met elkaar verbonden zijn.

Mocht u naar aanleiding van dit bericht vragen hebben, schroomt u dan niet om een van de ouderlingen, of onze predikante hierover aan te spreken.

In de hoop op een gezond en spoedig weerzien,

De kerkenraad

Uit de kerkenraadsvergaderingen van mei t/m juli

De kerkenraadsvergadering van **12 mei** vindt wederom digitaal plaats. De vergadering wordt geopend met het lezen van een kort stuk uit het boek Brevier van Bonhoeffer. Het verhaal sluit aan bij het thema van de maand mei: zing de Heer een nieuw lied. Bonhoeffer memoreert de opvattingen van Bach en Beethoven over de kracht en waarde van muziek. En citeert Luther die zegt dat na het woord Gods muziek het kostbaarste bezit is van de mens.

Bij de digitale vergadering starten we steeds met een kort rondje om te horen hoe het met eenieder is in deze vreemde en soms lastige periode. We missen het persoonlijke contact. Gelukkig kunnen we vaststellen dat we gezond op een zo goed mogelijke manier het normale leven kunnen voortzetten.

Hoewel de richtlijnen het houden van kerkdiensten vanaf 1 juni weer mogelijk maken besluiten wij in juni toch nog door te gaan met digitale overdenkingen. Argumenten zijn dat er voor de zondagen 7 en 28 juni geen gastpredikanten beschikbaar zijn. Op de andere dagen staan er gastpredikanten op het rooster maar we vinden dat in de eerste (toch wel als feestelijk ervaren) dienst na de kerkelijke 'lock down' onze eigen predikant moet voorgaan. Dat is in juni echter niet mogelijk.

Wel zal onderzocht worden of er voor de diensten op 7 en 28 juni voorgangers zijn die een digitale meditatie willen verzorgen.

Over de invulling van de zomerdiensten is nog geen duidelijkheid.

Op de agenda staat voorts de bespreking van de jaarrekening 2019 van de diaconie. Er wordt een korte toelichting gegeven op het negatieve resultaat. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt doordat de inkomsten uit de collectes voor de eigen diaconie structureel niet toereikend zijn om de kosten voor de kerkdiensten (bloemen, kaarsen, avondmaal etc.) en andere kerkelijk/diaconale activiteiten te dekken. Het geringe aantal leden cq bezoekende kerkgangers kan deze grotendeels onvermijdelijke kosten niet opbrengen. Ook het rendement uit de beperkte beleggingen is zeer gering. Dit zal in de toekomst niet anders zijn, overigens.

Vaststelling door de kerkenraad kan pas nadat de controlecommissie de jaarrekening heeft beoordeeld. Door corona is het nog niet mogelijk geweest om de (fysieke) afspraak hiervoor te maken.

Naar aanleiding van de te verwachten tegenvallende opbrengsten in 2020 van zowel de diaconale als de kerkrentmeester collectes wordt gevraagd of het mogelijk is om voortaan ook via Tikkie voor collectes te kunnen betalen. Met name bij muziekdiensten zou dit wellicht ook tot meer inkomsten kunnen leiden. De kerkrentmeesters gaan dit onderzoeken.

In de digitale vergadering op **2 juni** wordt de jaarrekening van de kerkrentmeesters besproken en vastgesteld.

Er wordt een korte toelichting op de jaarrekening gegeven. Het licht positieve resultaat is alleen te danken aan de bijdrage van de Stichting Exploitatie. We moeten er rekening mee houden dat door het wegvallen van een groot deel van de huurinkomsten in 2020, als gevolg van de coronacrisis, nu al duidelijk is dat in 2020 geen bijdrage van de SE verwacht kan worden.

Uit het overleg met de predikanten van de Kleine Oecumene is gebleken, dat de andere kerken ook in de zomermaanden door willen gaan met digitale overdenkingen cq diensten. Zij zien problemen met het opstarten van de fysieke diensten en hebben daarvoor een aantal argumenten. Allereerst vinden zij dat de kerk een voorbeeldfunctie heeft en voorzichtig moet zijn met fysieke bijeenkomsten. Veel leden behoren tot de risicogroep en het is dan ook maar de vraag of zij wel naar de kerk durven komen. Ook het feit dat het samen zingen en koffiedrinken na afloop voorlopig niet kan is een drempel. Tenslotte levert het feit dat de diensten afwisselend in verschillende kerken worden gehouden ook problemen op met de organisatie. Bezoekers moeten zich dan aanpassen aan de verschillende logistieke inrichtingen in de kerkgebouwen, zich bij verschillende kerken aanmelden etc.

Wel is besloten om dit jaar een gezamenlijk thema te hanteren voor de digitale overdenkingen en de drie digitale leerhuizen. Dat thema is: (t)Huis van God.

De leden van de deelnemende kerken krijgen elke week de link voor de digitale overdenkingen.

Voor de ELGG betekent dit besluit dat in principe de eerste fysieke kerkdienst op 23 augustus zal zijn.

De vergadering op **7 juli** vindt voor het eerst sinds het begin van de coronacrisis weer plaats in ons kerkgebouw, in de foyer. De opening wordt gehouden in de kerkzaal, rond de kaarsenbak waarin één klein kaarsje brandt. Om ons te realiseren waar we zijn haalt onze predikante een regel aan uit het lied 'De vreugde voert ons naar dit huis': "waar nog de wolk gebeden hangt" (lied 280, 2e couplet). De opening staat verder in het teken van een nieuwe start. Maren leest een gebed uit Peru, met de titel: Maak ons tot nieuwe mensen.

Terug in de foyer wordt een kaars aangestoken. Wij krijgen elk een bijzondere traktatie, met daarbij enkele woorden uit een Bijbelvers. Achter elkaar gelezen vormen deze de tekst:

"Mijn plan met jullie staat vast – spreekt de HEER. Ik heb jullie geluk voor ogen, niet jullie ongeluk: ik zal je een hoopvolle toekomst geven." (Jer. 29:11).

We beginnen met een evaluatie van de afgelopen maanden: hoe zijn de reacties op de digitale meditaties, de opgenomen diensten, nieuwsbrieven en koffiemomentjes.

- Digitale meditaties en opgenomen kerkdiensten worden gewaardeerd. Alleen al het feit dat er 'iets' komt vanuit de gemeente vinden mensen fijn. Dat de kerk te zien was, bij de vooraf opgenomen paas- en pinksterdiensten, werd ook als plezierig ervaren. De meditaties worden door de verschillende predikanten op eigen wijze ingevuld, maar dat maakt het juist wel afwisselend.

Hoe staat het met aantallen kijkers naar de YouTube-bestanden? De paasdienst is 89 keer bekeken, de pinksterdienst 65 keer, de meditaties daartussen gemiddeld 60 keer. In de maand juni – waarin twee keer een meditatie te zien was – is de belangstelling teruggelopen naar circa 38. Deze cijfers zeggen trouwens niet alles, want ook mensen die maar eventjes kijken worden meegeteld.

- Op de nieuwsbrieven zijn vrijwel geen reacties gekomen.

- Het digitale koffiemomentje voorziet in een behoefte, zij het van een kleine groep. Per keer doen er 4-10 mensen aan mee. We blijven het koffiemoment organiseren totdat de diensten weer beginnen. Het idee wordt geopperd voortaan een tablet neer te zetten bij het koffiedrinken na de dienst, zodat ook de thuisblijvers gegroet kunnen worden.

Naar aanleiding van deze evaluatie vragen we ons af, welke behoefte er bij de gemeenteleden is t.a.v. digitale uitingen. Moeten we b.v. kerkdiensten gaan streamen, zodat men thuis mee kan kijken?

We besluiten hiervoor een enquête te houden. Digitale diensten en meditaties worden immers verschillend gewaardeerd. M. zal vragen opstellen, die zij de andere KR-leden ter beoordeling zal toesturen. De enquête zal dan - in augustus - gehouden worden via een link in de nieuwsbrief.

We bespreken de eerste, feestelijke dienst op 23 augustus in het kerkgebouw. Met een aangepaste orde van dienst, zonder gemeentezang en de vraag wel of geen koffie na afloop. M. zal een voorstel doen voor de opzet van deze aangepaste orde van dienst die, naar wij verwachten, langere tijd dienst zal moeten doen. Ook hopen we dat er met muziek iets extra's gedaan kan worden vanwege het feestelijke karakter. Over de kosten daarvan zal vooraf worden overlegd met de kerkrentmeesters.

Oost-Groningen heeft de in Stadskanaal geplande regiodienst op 30 augustus afgeblazen vanwege te weinig plaatsen in het kerkgebouw. We besluiten zo mogelijk weer een digitale meditatie aan te bieden waar ook de mensen uit

Oost-Groningen toegang toe kunnen krijgen. Lukt dat niet, dan verwijzen we weer naar de livestream van de dienst van de ELG Amsterdam.

Nu gemeente- en koorzang niet mogelijk is, rijst de vraag wat te doen met de geplande muziekdiensten. Om te beginnen zal E. overleggen of er een alternatieve muzikale invulling is voor de gregoriaanse cantatevesper op 27 september. Als die er niet is, verschuiven we de dienst naar de ochtend. In dat geval wordt ds. Veldman gevraagd of hij ook 's ochtends kan voorgaan. We besluiten om onze cantor-organist uit te nodigen voor de kerkenraadsvergadering op 1 september, om verder te overleggen over de muziekdiensten.

Het lijkt erop dat vooral de oudere gemeenteleden terughoudend zijn ten aanzien van het bezoeken van kerkdiensten. Dat brengt ons op de vraag of we diensten moeten gaan streamen. Daarvoor is opnameapparatuur nodig en mensen die de opnames kunnen verzorgen. En zijn verschillende mogelijkheden, van simpel (met een tablet) tot professioneel met dure apparatuur. Een goede geluidswaergave is heel belangrijk. A. zal onderzoeken of het mogelijk is om - als proef - de dienst op 23 augustus live te streamen.

Gemeenten zijn verplicht om voor kerkdiensten een Gebruiksplan op te stellen conform de richtlijnen van het RIVM en de PKN. Het door A. opgestelde concept-plan wordt besproken. Vooral de wijze van aanmelden komt ter sprake. We gaan nog bekijken wat voor ons de beste en meest eenvoudige manier is. Het plan is wat betreft stoelenplan en veiligheids- en hygiënemaatregelen in overeenstemming met het protocol dat voor de verhuur is opgesteld.

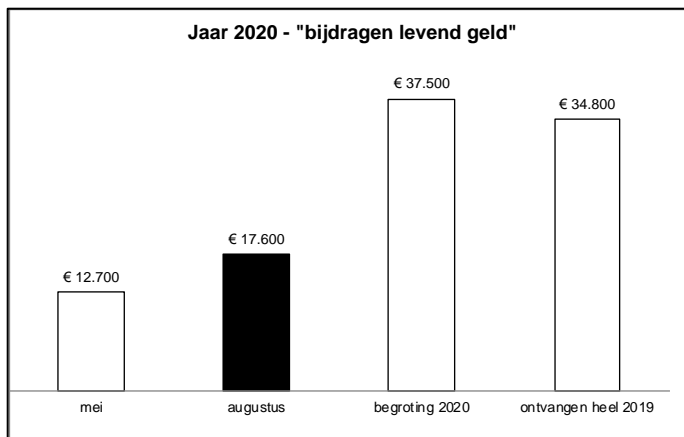
De vragen en opmerkingen worden verwerkt tot een volgende versie die daarna door de kerkenraad moet worden vastgesteld.

We besluiten om de geplande gemeentemiddag op 20 september te laten doorgaan, eventueel digitaal. Onderwerp zijn in ieder geval de jaarrekeningen van de kerkrentmeesters en de diaconie. Ter voorbereiding hierop moeten deze in verkorte vorm worden gepubliceerd in Opbouw nr. 4. Het plan om de nieuwe liturgie te bespreken stellen we uit, omdat die voorlopig toch niet kan worden ingevoerd vanwege de coronabeperkingen. De verdere invulling van deze middag bespreken we op 1 september. De bouwkundige van de SOGK heeft een technische inspectie van het gebouw gehouden. Hun rapport kunnen we in de loop van het najaar tegemoet zien. Ook hier heeft de coronacrisis voor vertraging gezorgd.

Van de kerkrentmeesters

Bijdragen levend geld in 2020

De gemeente heeft dit jaar tot medio augustus 17.600 euro bijdragen levend geld ontvangen. Dit bedrag is vergelijkbaar met het bedrag dat we in de voorafgaande jaren rondom dit moment van het jaar hadden ontvangen.

Financiële zorgen vanwege de coronacrisis

In de vorige editie van Opbouw hebben we onze financiële zorgen vanwege de coronacrisis geuit. Onze waarschuwing blijkt meegeholpen te hebben om de financiële situatie tot nu toe beheersbaar te houden. Het is namelijk heel bemoedigend om te zien, dat de financiële bijdragen van de gemeenteleden op peil blijven. Dit ondanks de coronacrisis en de daarmee verbonden tijdelijke verandering van gemeente-zijn, door de ontstane noodzaak om fysieke zondagse erediensten tijdelijk te vervangen door digitale meditaties en digitale koffiemomenten.

Eind augustus zullen we weer beginnen met de fysieke eredienst in ons kerkgebouw en dan hopen we dat we elkaar weer in levenden lijve kunnen ontmoeten – vanzelfsprekend met inachtneming van de nodige maatregelen.

Natuurlijk is er nog een behoorlijk gat tot het begrote bedrag van 37.500 euro. Bovendien houden we rekening met financiële tegenvallers bij de andere baten, ook omdat de economische gevolgen van de coronacrisis pas later volledig zichtbaar en voelbaar worden. Onze oproep aan iedereen is om gul te blijven geven en de gemeente daarmee de financiële slagkracht te geven om de activiteiten te blijven bekostigen en de te verwachten financiële tegenslagen te kunnen overwinnen. Dank alvast voor uw bijdrage!

>> lees verder op blz. 18

Acceptgiro voor Kerkbalans

Gegevens t.b.v. internetbankieren:

NL21RABO0373713614

tnv Evangelisch-Lutherse Gemeente Groningen

o.v.v. Kerkbalans 2020

Actie Kerkbalans 2020 (en solidariteitskas)

Bij de afgedrukte uitgave van Opbouw vindt u de derde acceptgiro in het kader van de Actie Kerkbalans 2020. Omdat de voor de zomerpauze geplande editie van Opbouw is vervallen en daarmee ook de afzonderlijke collecte voor de solidariteitskas, roepen wij u op om uw bijdrage voor de solidariteitskas als onderdeel van uw gift voor de actie Kerkbalans te doen. U kunt deze acceptgiro voor uw bijdrage aan de gemeente, inclusief die voor de solidariteitskas gebruiken. Ontvangers van de elektronische editie van Opbouw vinden het rekeningnummer van de gemeente op blz. 2.

Jaarrekening 2019 van de gemeente

De kerkenraad heeft de jaarrekening 2019 in zijn vergadering in juni vastgesteld. De financiële positie van de gemeente is verbeterd ten opzichte van 2018, wat ook een resultaat is van de intensieve discussie die we in de gemeente in 2019 over het toekomstperspectief, ook in financieel opzicht, hebben gevoerd. Desalniettemin blijven er zorgen over de financiële houdbaarheid op de middellange en lange termijn. De kerkenraad houdt deze situatie in de gaten.

Het operationele resultaat over het jaar is met 1.066 euro positief, in tegenstelling tot het jaar 2018 toen dit met -9.492 euro negatief was. Het resultaat inclusief de incidentele baten en lasten is zelf nog positiever en laat een overschot van 4.392 euro zien, ten opzichte van een tekort van -9.492 in 2018.

Alleen leiden de mutaties in de bestemmingsreserves (de stijging van de beurswaarde van de beleggingen met 10.556 euro wordt bij de bestemmingsreserve toegevoegd) tot een negatief resultaat van -6.164 euro dat naar de Algemene reserve wordt geboekt. Dat resultaat is echter ten opzichte van 2018, toen het -8.660 euro bedroeg, licht verbeterd. De details zijn als volgt:

- a. Het **operationeel resultaat** over 2019 is positief met 1.066 euro (2019: negatief met -4.550).
  - aa. De **opbrengsten en baten** bedroegen 70.369 euro (2018: 61.774 euro), opgebouwd uit:
    - 25.611 euro (2018: 26.283 euro) opbrengsten uit beleggingen,
    - 34.758 euro (2018: 35.491 euro) levend geld en 10.000 euro (2018: 0 euro) bijdrage van de Exploitatiestichting - die ook in de volgende jaren een bijdrage wil doen, afhankelijk natuurlijk van haar eigen financiële situatie en draagkracht.

- bb. De **uitgaven en kosten** bedroegen 69.303 euro (2018: 71.266 euro).

De grootste kosten zijn de uitgaven voor onze dominée van 40.826 euro (2018: 41.124 euro) en onze cantor-organist van 13.364 euro (2018: 13.007 euro).

De kosten voor de kerkdiensten (gastpredikanten, kopieën, enz.) waren 3.058 euro (2018: 3.600 euro), de bijdragen aan de PKN, inclusief solidariteitskas, en overige organisaties waren 3.836 euro (2018: 3.347 euro), de gebruiksvergoeding voor het kerkgebouw plus gemeentelijke belasting 2.621 euro (2018: 2.681 euro),

kosten voor het beheer en de administratie, inclusief het opstellen van de jaarrekening en de salarisadministratie 4.223 euro (2018: 4.835) en de bankkosten (inclusief die voor de beleggingen) 1.375 euro (2018: 2.672 euro).

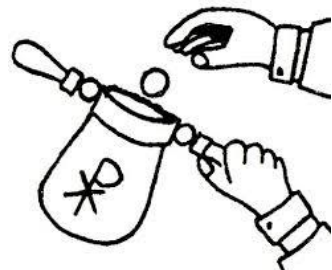
- b. Het **resultaat** over 2019 is een overschot van 4.392 euro (2018: tekort van -9.492 euro), als bij het operationeel resultaat van 1.066 euro het saldo van de incidentele baten en lasten van 3.326 euro wordt opgeteld.

- c. Het **resultaat dat naar de Algemene reserve wordt geboekt** is - 6.164 euro (2018: -8660 euro).

Dit resultaat komt tot stand door het resultaat over 2019 van 4.392 euro te verminderen met de toevoeging van 10.556 euro aan de bestemmingsreserve voor koersverschillen omdat de beurswaarde van de beleggingen van de gemeente met dit bedrag is gestegen.

We zijn van plan om de jaarrekening 2019 bij de gemeentemiddag verder toe te lichten. Mocht u vragen hebben dan kunt u deze dan stellen. Alternatief kunt u ons ook apart hierover benaderen.

De kerkrentmeesters

Cantorij

Beste zangers en zangeressen,

tot nu toe alleen maar positieve reacties op de e-mailoproep na zo een lange tijd weer te gaan zingen!

Natuurlijk hoort daar ten eerste goed materiaal om uit te zingen bij. Binnenkort wordt de muziek rondgestuurd.

We oefenen uiteraard in de kerkzaal. Beneden is de meeste ruimte op 1,5. dus waarschijnlijk is dat het handigst.

Dat zal zijn vanaf de eerste maandag in september om de week:

7 en 21 september

5 en 19 oktober

2 en 16 en 30 november

steeds van 19.30- 21 uur.

Helaas kunnen we nog niet in diensten zingen, maar wellicht verandert dat binnenkort ten goede.

Aanmelden kan nog steeds via tymenjanbronda@planet.nl

Voel je je geroepen om weer eens mee te zingen, meld je aan!

Voorlopig geen ontmoetingsmiddagen

Zoals ook in het vorige nummer al is gemeld, kunnen we helaas op 9 september a.s. nog niet weer een begin maken met onze maandelijkse ontmoetingsmiddagen.

De reden daarvan is natuurlijk dat het coronavirus nog actief is en onder die omstandigheden achten wij het niet verantwoord van start te gaan met onze bijeenkomsten.

Jaarrekening 2019 van het College van Diakenen

Verkort Overzicht

	Begroting 2019	Rekening 2019	Rekening 2018
Opbrengsten en Baten			
Opbrengsten uit rente, dividenden en beleggingen	1.170	457	555
Opbrengsten levend geld	650	387	701
Door te zenden collecten en giften	4.950	4.329	5.570
Totaal baten A	6.770	5.174	6.826
Uitgaven en Kosten			
Kosten kerkdiensten en kerkelijke activiteiten	600	1.101	389
Verplichtingen/bijdragen aan andere organen	1.200	936	1.273
Kosten beheer, administratie en archief	50	9	37
Rentelasten/bankkosten	150	265	190
Diaconaal werk plaatselijk	450	947	627
Diaconaal werk regionaal/landelijk	-	39	79
Diaconaal werk wereldwijd	-	38	66
Afdrachten door te zenden collecten en giften	4.750	4.287	5.570
Totaal lasten A	7.200	7.622	8.231
Operationeel resultaat (A)	-430	-2.448	-1.405
Incidentele baten en lasten			
Incidentele baten	-	0	-
Incidentele lasten	-	-	-
Incidentele baten en lasten (B)	-	0	-
Resultaat verslagjaar (A+B)	-430	-2.448	-1.405
Mutaties bestemmingsreserves/-fondsen			
Onttrekkingen bestemmingsreserves	-	0	-
Onttrekkingen bestemmingsfondsen	-	-	-
Toevoegingen bestemmingsreserves	-	0	-
Toevoegingen bestemmingsfondsen	-	-	-
Totaal mutaties best.reserves/-fondsen (C)	-	0	-
Resultaat naar Algemene reserve (D)	-430	-2.448	-1.405

Balans

	2019	2018
Activa		
Financiële vaste activa	11.541	19.750
Beleggingen	5.130	5.000
Debiteuren	4.538	4.538
Kortlopende vorderingen en overlopende activa	22	139
Geldmiddelen	80.885	75.420
Totaal	102.117	104.847
Passiva		
Eigen vermogen	102.024	104.472
Bestemmingsreserves en -fondsen	0	0
Kortlopende schulden en overlopende passiva	93	376
Totaal	102.117	104.848

Algemene gegevens

	2019	2018
Aantal belijdende leden	109	117
Aantal doopleden	90	92
Totaal aantal leden	199	209
Aantal pastorale eenheden (PE)	158	169
Gemiddelde bijdrage per lid (=levend geld / # leden)	2	3
Gemiddelde bijdrage per past. eenheid (=levend geld / # PE)	2	4

Van de diaconie: collecteoverzicht mei – augustus 2020

Na 8 maart zijn er geen kerkdiensten meer geweest. Gelukkig hebben veel mensen gehoor gegeven aan de oproep om een bedrag te storten op de bankrekening van de diaconie. Dat is zeer bemoedigend. Hartelijk dank daarvoor.

mei	totaal bedrag aan stortingen	€ 130,00
juni	totaal bedrag aan stortingen	€ 205,00
juli	totaal bedrag aan stortingen	€ 310,00

Omdat de gevers geen speciaal doel hebben opgegeven voor hun bijdragen hebben wij aan de volgende doelen geld overgemaakt:

Kerk in Actie: hulp wereldwijd in coronatijd, Voedselbank Groningen, Artsen zonder Grenzen en aan de Fundashon Aliansa di Lus op Curacao, het collectiedoel van de gezamenlijke zomerdiensten.

Van de diaconie: collectedoelen

Algemeen

Corona gooit alles overhoop. Inmiddels heeft uw diaconie het collecterooster daarop aangepast. Omdat we de komende tijd, zoals het er nu naar uitziet, met slechts met een beperkt aantal kerkgangers de dienst kunnen vieren en daardoor de collectes wellicht een bescheiden bedrag zullen opleveren, collecteren we bijna altijd twee weken achter elkaar voor hetzelfde doel. Zodat we uiteindelijk toch een mooi bedrag aan het betreffende doel kunnen overmaken.

30 augustus en 6 september - Kerk in Actie | Hulp aan Libanon

Na de verwoestende explosie in de hoofdstad Beiroet wordt Libanon van alle kanten hulp aangeboden. Via het internationale kerkelijke netwerk waarbij Kerk in Actie is aangesloten, ontvangen de slachtoffers voedsel, water, kleding en hygiënematerialen. Op de langere termijn zal worden geholpen bij het herstel van gebouwen en bij traumaverwerking. Ook de gebouwen van twee Kerk in Actie-partners en het jongerencentrum van Youth for Christ in een achterstandswijk zijn beschadigd. Uw steun voor Libanon is erg hard nodig!

13 en 20 september - SchuldHulpMaatje Jong Oldambt

Relatief veel inwoners in de gemeente Oldambt hebben problemen op het gebied van inkomen, werk en scholing, wat zich vertaalt in financiële zorgen. De Stichting Schienvat, voortgekomen uit het jongerencentrum 't Schienvat waarvoor wij vele jaren collecteerden, laat de jongeren in deze regio niet vallen. Zij werkt sinds ruim een jaar met vijf kerken en andere organisaties samen in een SchuldHulpMaatjesproject. Ook zo kan de kerk present zijn in een regio die hard wordt getroffen door de in verband met corona getroffen maatregelen en de gevolgen daarvan.

27 september - PKN | Vredeswerk

Op veel plaatsen in de wereld verlangen de mensen naar vrede. De Protestantse Kerk wil er zijn voor hen die moeten vluchten, en vaak nergens welkom zijn en niet gehoord worden. In de Vredesweek vragen Kerk in Actie en PAX aandacht voor de vredesactiviteiten in gebieden die worden geteisterd door geweld en onrecht. Mede door uw bijdrage kunnen zij hun werk ter bevordering van vrede en gerechtigheid voortzetten.

4 en 11 oktober - Stichting Garuda House Bali

Ook dit jaar collecteren wij voor de Stichting Garuda House Bali, een project dat indertijd werd aangedragen door Jeroen en Ivette Langeveld, leden van de Lutherse gemeente in Stadskanaal. Meisjes uit kansarme gezinnen vinden

in dit huis een stimulerende en veilige omgeving waarin zij kunnen studeren, leren en spelen. Deze meisjes in de leeftijd van zeven tot zeventien jaar gaan één dagdeel naar school en benutten het andere dagdeel voor onderlinge hulp, spel en lichte huishoudelijke taken. Graag ontvangen wij uw bijdrage voor een project ver weg dat van dichtbij wordt gecoördineerd.

18 en 25 oktober - Eigen diaconie

De bijdragen voor de eigen diaconie worden voor een deel besteed aan doelen die niet als zodanig op het collecterooster verschijnen. Het is onmogelijk alle aanvragen om een bijdrage om te zetten in een aparte collecte. Dit speelt nu nog sterker dan in andere jaren doordat wij door het vervallen van de diensten in ons kerkgebouw ook niet konden inzamelen. Vandaar dat wij u vragen vandaag bij te dragen voor de diaconiekas, zodat uw diaconie snel bij kan springen waar dat dringend nodig is.

1 en 8 november - Kerk in Actie | Actie Sprinkhaan

Een enorme golf woestijnsprinkhanen vreet Oost-Afrika en Zuid-Azië kaal. Boeren in landen als Ethiopië, Zuid-Soedan en Pakistan raken hun oogst en daardoor hun inkomen kwijt. Na corona maakt deze plaag de armoede nóg groter. Kerk in Actie ondersteunt boeren met het opzetten van waarschuwingssystemen die met geluid de sprinkhanen verjagen. Ook biedt Kerk in Actie voedselhulp om hongersnood te voorkomen in gebieden waar de oogst werd verwoest. Uw bijdrage helpt om armoede en honger in de getroffen landen tegen te gaan.

15 en 22 november - Voedselbank Groningen

De voedselbanken kunnen in deze coronatijd het werk bijna niet aan. Door het verlies van vaste, tijdelijke en flexbanen zijn steeds meer mensen voor hun eten aangewezen op de pakketten van de voedselbank, ook in Groningen. Er moet enorm veel werk worden verzet voor het binnenhalen van de voedingsmiddelen, het samenstellen van de pakketten en de distributie ervan. En dat terwijl ook de vrijwilligers soms noodgedwongen moeten afhaken, omdat zij zelf ziek worden of omdat zij gewoon het risico niet kunnen lopen ziek te worden. Daarom, help de klanten van de voedselbank en help hun vrijwilligers met uw bijdrage!

Collectegeld overmaken

Wie de komende tijd de dienst in de kerk niet kan of wil bijwonen, en wel het collectedoel wil steunen, kan haar of zijn bijdrage overmaken naar onze bankrekening:

NL 92 INGB 0006 3262 56 t.n.v. Diaconie ELGG Groningen

De diaconie

Tentoonstelling Bonhoeffer in Nieuwe Pekela

In de Evangelisch-Lutherse kerk in Nieuwe Pekela is vrijdag 21 augustus de tentoonstelling

Bonhoeffer 75. Op het spoor van bevrijding

geopend.

Deze rondreizende tentoonstelling is georganiseerd ter gelegenheid van de herdenking van de executie van Bonhoeffer enige dagen (9 april) voor de capitulatie van het Nazi regiem nu 75 jaar geleden.

De expositie is **tot en met 12 september op vrijdag- en zaterdagmiddag** (13.00 tot 17.00 uur) toegankelijk voor publiek.

U wordt hierbij van harte uitgenodigd om de tentoonstelling te komen bezichtigen en zo een beter beeld te krijgen van Dietrich Bonhoeffer (1906-1945), de bekende theoloog en Duits verzetsstrijder van het eerste uur.

Hij heeft jarenlang in gevangenschap door moeten brengen en is toen in staat geweest heel veel gedichten, liederen (heel veel staan in het Liedboek der Kerken), geschriften e.d. te schrijven. Hij is in april 1945 op persoonlijk bevel van A. Hitler geëxecuteerd.

De schilderes Jeltje Hoogenkamp heeft zich door 13 van deze gedichten laten inspireren en heeft prachtige schilderijen gemaakt. Deze schilderijen en de bijbehorende gedichten en info over Bonhoeffer kunt u de komende werken in de kerk bezichtigen. Er worden ook bijpassende keramische kunstwerken tentoongesteld (nog enkele te koop!). De toegang tot de expositie is gratis.

Op zaterdag 12 september zal tevens een workshop gegeven worden door Schilderes T. Donga uit Nieuw Buinen.

De kosten van de workshop zijn 7 euro en 50 cent.

Opgave bij Ria Engels tel. 0597-646601/ email: riaengelskruize@hotmail.com
Het aantal deelnemers is beperkt (Corona maatregelen).

12 september: Open Monumentendagconcert

Op de traditionele Open Monumentendag, deze keer zaterdag 12 september, geven sopraan Judith Pranger en organist Tymen Jan Bronda een afsluitend gratis concert in de Lutherse kerk van Groningen (aanvang 16:00 uur)

Omdat er dit jaar - wegens corona - geen Monumentendagactiviteiten zijn in vele kerken, zal ook de Lutherse kerk overdag niet te bezichtigen zijn.

Wel is er dus een afsluitend concert.

Judith zingt onder meer de sopraanaria uit cantate Hemmt eure Tränenflut van Nicolaus Bruhns en het An Wasserflüssen Babylon van Franz Tunder passend bij de huidige coronathematiek.

Het prachtige trio Herr, wenn ich nur Dich hab en de Fried- und Freudenreiche Hinfarth, beide van Dieterich Buxtehude, sluiten ook daar bij aan.

Tymen Jan zorgt voor uitbundige virtuoze barokmuziek van Bruhns en Bach op het nieuwe Schnitgerstijl barok-orgel van Bernhardt Edskes.

In de kerk zal rekening gehouden worden met de coronavoorschriften. U zit dus op minimaal 1,5 meter van elkaar en er kunnen maximaal 65 personen in de kerkzaal.

Van harte welkom!

Luthers Bach Ensemble presenteert

Star Soprano

vrijdag 25 september 20:00 uur Sint-Bonifatiuskerk Vries
zaterdag 26 september 20:00 uur Lutherse kerk Groningen
zondag 27 september 16:00 uur Hippolytuserk Middelstum

Uitvoerenden: Lucie Chartin (sopraan) | Ivan Iliev (viool) |
Robert de Bree (hobo) | Nika Zlaticar (cello) | Robert Koolstra (continuo)

Programma: sopraanaria's van Purcell, Monteverdi, Handel, Mancini en Delalande.

Entree €25,00.

Kaarten alleen verkrijgbaar via www.luthersbachensemble.nl

Gregoriaanse vesper

zondag 27 september 14:30 uur in het schitterende hoogkoor van de Stichting Martinikerk Groningen.

Uitvoerenden: de herenschola met deze keer 8 mannen uit het LBE kleinkoor onder leiding wederom van Luuk Dijkhuis en m.m.v. Sietze de Vries op de orgels.

Entree €15,00 | vrienden €10,00.

Ticketverkoop komt binnenkort ONLINE via onze website www.luthersbachensemble.nl.

Stabat Mater – Pergolesi

vrijdag 9 oktober 20:00 uur Sint-Bonifatiuskerk Vries

zaterdag 10 oktober 17:00 uur Nicolaïkerk Appingedam

zondag 11 oktober 15:00 uur Lutherse kerk Groningen

Uitvoerenden: Alex Potter (countertenor) | Kristen Wittmer (sopraan) | barokstrijkers | continuo | Tymen Jan Bronda (art. leiding)

Entree €30,00.

Kaarten alleen verkrijgbaar via www.luthersbachensemble.nl

>> *De kerken houden zich aan de richtlijnen betr. covid19* <<

Uitgaansagenda Lutherse Kerk

Het is op dit moment niet mogelijk om een concertagenda voor langere tijd te publiceren. Raadpleeg voor alle concerten in de Lutherse Kerk, de Nieuwe Kerk en de Martinikerk de website van Binnenstadskerken:

www.binnenstadskerken.nl

Colofon

Opbouw is het officiële orgaan van de Evangelisch-Lutherse Gemeente Groningen. Opbouw verschijnt zes maal per jaar; in 2020 vijf maal. Er zijn twee edities: Gemeente en Algemeen. De algemene editie bevat geen persoonlijke gegevens.

73e jaargang nummer 4, 30 augustus t/m 28 november 2020.

Het volgende nummer zal verschijnen op 24 november.
Kopij inleveren uiterlijk op: **maandag 16 november.**

Redactie: Erica Greiner
Redactie-adres: Haddingestraat 23, 9711 KC Groningen
E-mail redactie: redactieopbouw@elgg.nl

E-mail verzending: verzendingopbouw@elgg.nl